

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של
מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב,
עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

פרשת
חיי שרה תשפ"ו

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ"ק אדמו"ר עט"ר
מוהרא"ש
ר' אליעזר שלמה בן
ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ
ר' יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלִּמּוּד :
הַלִּמּוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצָּלָחָה לְכֻלָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת פֶּרֶק א

א. מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת ״שְׁמַע״ בְּעַרְבִית? מִשָּׁעָה שֶׁהַכֹּהֲנִים נִכְנָסִים לֶאֱכֹל בִּתְרוּמָתָן, עַד סוֹף הָאַשְׁמוּרָה הָרִאשׁוֹנָה; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עַד חֲצוֹת. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עַד שֶׁיַּעֲלֶה עַמּוּד־הַשַּׁחַר. מַעֲשֶׂה שֶׁבָּאוּ בָנָיו מִבֵּית הַמִּשְׁתֶּה, אָמְרוּ לוֹ: ׳לֹא קָרִינוּ אֶת ״שְׁמַע״׳. אָמַר לָהֶם: ׳אִם לֹא עָלָה עַמּוּד־הַשַּׁחַר – חַיָּבִין אַתֶּם לִקְרוֹת׳. וְלֹא זוֹ בִּלְבַד, אֶלָּא כָּל מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמִים ׳עַד חֲצוֹת׳ – מִצְוָתָן עַד שֶׁיַּעֲלֶה עַמּוּד־הַשַּׁחַר. הֶקְטֵר חֲלָבִים וְאֵבָרִים – מִצְוָתָן עַד שֶׁיַּעֲלֶה עַמּוּד־הַשַּׁחַר. וְכָל הַנֶּאֱכָלִין לְיוֹם אֶחָד – מִצְוָתָן עַד שֶׁיַּעֲלֶה עַמּוּד־הַשַּׁחַר. אִם כֵּן, לָמָּה אָמְרוּ חֲכָמִים ׳עַד חֲצוֹת׳? כְּדֵי לְהַרְחִיק אֶת הָאָדָם מִן הָעֲבֵרָה:

ב. מֵאֵימָתַי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּשַׁחֲרִית? מִשֶּׁיַּכִּיר בֵּין תְּכֵלֶת לִלְבָן. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בֵּין תְּכֵלֶת לְכַרְתִּי. וְגוֹמְרָהּ עַד הָנֵץ־הַחַמָּה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: עַד שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּנֵי־מְלָכִים לַעֲמֹד בְּשָׁלֹשׁ שָׁעוֹת. הַקּוֹרֵא מִכָּאן וְאֵילָךְ – לֹא הִפְסִיד, כְּאָדָם הַקּוֹרֵא בַּתּוֹרָה: ג. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: בָּעֶרֶב – כָּל אָדָם יַטּוּ וְיִקְרָאוּ, וּבַבֹּקֶר – יַעַמְדוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ו, ז): ״וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ״. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: כָּל אָדָם קוֹרֵא כְּדַרְכּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): ״וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ״. אִם־כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר: ״וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ״? בְּשָׁעָה שֶׁבְּנֵי־אָדָם שׁוֹכְבִים, וּבְשָׁעָה שֶׁבְּנֵי־אָדָם עוֹמְדִים. אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן: אֲנִי הָיִיתִי בָּא בַּדֶּרֶךְ, וְהִטֵּיתִי לִקְרוֹת, כְּדִבְרֵי בֵּית־שַׁמַּאי, וְסַכָּנְתִּי בְּעַצְמִי מִפְּנֵי הַלִּסְטִים. אָמְרוּ לוֹ: כְּדַי הָיִיתָ לָחוּב בְּעַצְמְךָ, שֶׁעָבַרְתָּ עַל דִּבְרֵי בֵּית־הִלֵּל: ד. בַּשַּׁחַר – מְבָרֵךְ שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבָעֶרֶב – שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וּשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ. אַחַת אֲרֻכָּה וְאַחַת קְצָרָה. מָקוֹם שֶׁאָמְרוּ לְהַאֲרִיךְ – אֵינוֹ רַשַּׁאי לְקַצֵּר. לְקַצֵּר – אֵינוֹ רַשַּׁאי לְהַאֲרִיךְ. לַחְתֹּם – אֵינוֹ רַשַּׁאי שֶׁלֹּא לַחְתֹּם. וְשֶׁלֹּא לַחְתֹּם – אֵינוֹ רַשַּׁאי לַחְתֹּם: ה. מַזְכִּירִין יְצִיאַת־מִצְרַיִם בַּלֵּילוֹת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה: הֲרֵי אֲנִי כְּבֶן שִׁבְעִים שָׁנָה, וְלֹא זָכִיתִי שֶׁתֵּאָמֵר יְצִיאַת־מִצְרַיִם בַּלֵּילוֹת, עַד שֶׁדְּרָשָׁהּ בֶּן זוֹמָא, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים טז, ג): ״לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ״. ״יְמֵי חַיֶּיךָ״ – הַיָּמִים. ״כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ״ – הַלֵּילוֹת. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: ״יְמֵי חַיֶּיךָ״ – הָעוֹלָם הַזֶּה. ״כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ״ – לְהָבִיא לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ:

בְּרָכוֹת פֶּרֶק ב

א. הָיָה קוֹרֵא בַּתּוֹרָה, וְהִגִּיעַ זְמַן הַמִּקְרָא, אִם כִּוֵּן לִבּוֹ - יָצָא. וְאִם לָאו - לֹא יָצָא. בַּפְּרָקִים - שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכָּבוֹד וּמֵשִׁיב, וּבָאֶמְצַע - שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה וּמֵשִׁיב, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בָּאֶמְצַע - שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַיִּרְאָה, וּמֵשִׁיב מִפְּנֵי הַכָּבוֹד; בַּפְּרָקִים - שׁוֹאֵל מִפְּנֵי הַכָּבוֹד, וּמֵשִׁיב שָׁלוֹם לְכָל אָדָם: ב. אֵלּוּ הֵן בֵּין הַפְּרָקִים: בֵּין בְּרָכָה רִאשׁוֹנָה לִשְׁנִיָּה, בֵּין שְׁנִיָּה לִ"שְׁמַע", וּבֵין "שְׁמַע" לִ"וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ", בֵּין "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" לִ"וַיֹּאמֶר", בֵּין "וַיֹּאמֶר" לֶ"אֱמֶת וְיַצִּיב". רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּין "וַיֹּאמֶר" לֶ"אֱמֶת וְיַצִּיב" - לֹא יַפְסִיק. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה: לָמָּה קָדְמָה "שְׁמַע" לִ"וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ"? אֶלָּא כְּדֵי שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו עֹל מַלְכוּת-שָׁמַיִם תְּחִלָּה, וְאַחַר-כָּךְ יְקַבֵּל עָלָיו עֹל מִצְוֹת. "וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" לִ"וַיֹּאמֶר"? שֶׁ"וְהָיָה אִם שָׁמוֹעַ" נוֹהֵג בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, "וַיֹּאמֶר" אֵינוֹ נוֹהֵג אֶלָּא בַּיּוֹם בִּלְבָד: ג. הַקּוֹרֵא אֶת "שְׁמַע" וְלֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנוֹ - יָצָא. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא יָצָא. קָרָא וְלֹא דִקְדֵּק בְּאוֹתִיּוֹתֶיהָ - רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: יָצָא, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יָצָא. הַקּוֹרֵא לְמַפְרֵעַ - לֹא יָצָא. קָרָא וְטָעָה - יַחֲזֹר לִמְקוֹם שֶׁטָּעָה: ד. הָאֻמָּנִין קוֹרִין בְּרֹאשׁ הָאִילָן אוֹ בְּרֹאשׁ הַנִּדְבָּךְ, מַה שֶּׁאֵינָן רַשָּׁאִין לַעֲשׂוֹת כֵּן בַּתְּפִלָּה: ה. חָתָן פָּטוּר מִקְּרִיאַת-שְׁמַע בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן עַד מוֹצָאֵי-שַׁבָּת, אִם לֹא עָשָׂה מַעֲשֶׂה. מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁקָּרָא בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁנָּשָׂא. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: 'לֹא לִמַּדְתָּנוּ, רַבֵּנוּ, שֶׁחָתָן פָּטוּר מִקְּרִיאַת-שְׁמַע בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן'? אָמַר לָהֶם: 'אֵינִי שׁוֹמֵעַ לָכֶם לְבַטֵּל מִמֶּנִּי מַלְכוּת-שָׁמַיִם אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת': ו. רָחַץ בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁמֻּתָּה אִשְׁתּוֹ. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: 'לֹא לִמַּדְתָּנוּ, רַבֵּנוּ, שֶׁאָבֵל אָסוּר לִרְחֹץ'? אָמַר לָהֶם: 'אֵינִי כִּשְׁאָר כָּל אָדָם, אִסְטְנִיס אֲנִי': ז. וּכְשֶׁמֵּת טָבִי עַבְדּוֹ, קִבֵּל עָלָיו תַּנְחוּמִין. אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו: 'לֹא לִמַּדְתָּנוּ, רַבֵּנוּ, שֶׁאֵין מְקַבְּלִין תַּנְחוּמִין עַל הָעֲבָדִים'? אָמַר לָהֶם: 'אֵין טָבִי עַבְדִּי כִּשְׁאָר כָּל הָעֲבָדִים, כָּשֵׁר הָיָה': ח. חָתָן אִם רָצָה לִקְרוֹת קְרִיאַת-שְׁמַע לַיְלָה הָרִאשׁוֹן - קוֹרֵא. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא כָּל הָרוֹצֶה לְטֹל אֶת הַשֵּׁם יִטֹּל:

בְּרָכוֹת פֶּרֶק ג

א. מִי שֶׁמֵּתוּ מֵטָּל לְפָנָיו - פָּטוּר מִקְּרִיאַת-שְׁמַע, וּמִן הַתְּפִלָּה וּמִן הַתְּפִלִּין. נוֹשְׂאֵי הַמִּטָּה וְחֹלְפֵיהֶן וְחֹלְפֵי חֹלְפֵיהֶן, אֶת שֶׁלְּפָנֵי הַמִּטָּה

וְאֶת שֶׁלְּאַחַר הַמִּטָּה: אֶת שֶׁלַּמִּטָּה צָרִךְ בָּהֶן - פְּטוּרִין, וְאֶת שֶׁאֵין לַמִּטָּה צָרִךְ בָּהֶן - חַיָּבִין. אֵלּוּ וָאֵלּוּ פְּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה: ב. קָבְרוּ אֶת הַמֵּת וְחָזְרוּ: אִם יְכוֹלִין לְהַתְחִיל וְלִגְמֹר עַד שֶׁלֹּא יַגִּיעוּ לַשּׁוּרָה - יַתְחִילוּ, וְאִם לָאו - לֹא יַתְחִילוּ. הָעוֹמְדִים בַּשּׁוּרָה: הַפְּנִימִים - פְּטוּרִין, וְהַחִיצוֹנִים - חַיָּבִין: ג. נָשִׁים וַעֲבָדִים וְקְטַנִּים - פְּטוּרִין מִקְּרִיאַת־שְׁמַע וּמִן הַתְּפִלִּין; וְחַיָּבִין בַּתְּפִלָּה וּבַמְּזוּזָה וּבִרְכַּת־הַמָּזוֹן: ד. בַּעַל־קֶרִי מְהַרְהֵר בְּלִבּוֹ וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ, לֹא לְפָנֶיהָ וְלֹא לְאַחֲרֶיהָ. וְעַל הַמָּזוֹן - מְבָרֵךְ לְאַחֲרָיו, וְאֵינוֹ מְבָרֵךְ לְפָנָיו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְבָרֵךְ לִפְנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם: ה. הָיָה עוֹמֵד בַּתְּפִלָּה, וְנִזְכַּר שֶׁהוּא בַּעַל־קֶרִי - לֹא יַפְסִיק, אֶלָּא יְקַצֵּר. יָרַד לִטְבֹּל, אִם יָכוֹל לַעֲלוֹת וּלְהִתְכַּסּוֹת וְלִקְרוֹת, עַד שֶׁלֹּא תָּנֵץ הַחַמָּה - יַעֲלֶה וְיִתְכַּסֶּה וְיִקְרָא. וְאִם לָאו - יִתְכַּסֶּה בַּמַּיִם וְיִקְרָא. אֲבָל לֹא יִתְכַּסֶּה, לֹא בַּמַּיִם הָרָעִים וְלֹא בְּמֵי הַמִּשְׁרָה, עַד שֶׁיְּטִיל לְתוֹכָן מַיִם. וְכַמָּה יַרְחִיק מֵהֶם וּמִן הַצּוֹאָה? אַרְבַּע אַמּוֹת: ו. זָב שֶׁרָאָה קֶרִי, וְנִדָּה שֶׁפָּלְטָה שִׁכְבַת־זֶרַע, וְהַמְשַׁמֶּשֶׁת שֶׁרָאֲתָה נִדָּה - צְרִיכִין טְבִילָה, וְרַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר:

בְּרָכוֹת פֶּרֶק ד

א. תְּפִלַּת הַשַּׁחַר, עַד חֲצוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד אַרְבַּע שָׁעוֹת. תְּפִלַּת הַמִּנְחָה עַד הָעֶרֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד פְּלַג הַמִּנְחָה. תְּפִלַּת הָעֶרֶב אֵין לָהּ קֶבַע. וְשֶׁל מוּסָפִין כָּל הַיּוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁבַע שָׁעוֹת: ב. רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה הָיָה מִתְפַּלֵּל בִּכְנִיסָתוֹ לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ וּבִיצִיאָתוֹ תְּפִלָּה קְצָרָה. אָמְרוּ לוֹ: 'מַה מָּקוֹם לִתְפִלָּה זוֹ'? אָמַר לָהֶם: 'בִּכְנִיסָתִי אֲנִי מִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא תֵּאָרַע תַּקָּלָה עַל־יָדִי, וּבִיצִיאָתִי אֲנִי נוֹתֵן הוֹדָיָה עַל חֶלְקִי': ג. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּכָל יוֹם מִתְפַּלֵּל אָדָם שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מֵעֵין שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִם שְׁגוּרָה תְּפִלָּתוֹ בְּפִיו - יִתְפַּלֵּל שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה; וְאִם לָאו - מֵעֵין שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה: ד. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה תְּפִלָּתוֹ קֶבַע - אֵין תְּפִלָּתוֹ תַּחֲנוּנִים. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: הַמְהַלֵּךְ בִּמְקוֹם סַכָּנָה, מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה. אוֹמֵר (יִרְמְיָה לא, ו): "הוֹשַׁע הַשֵּׁם אֶת עַמְּךָ, אֶת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל", "בְּכָל פָּרָשַׁת הָעִבּוּר יִהְיוּ צָרְכֵיהֶם לְפָנֶיךָ. בָּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה": ה. הָיָה רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר - יֵרֵד. וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לֵירֵד - יַחֲזִיר אֶת פָּנָיו; וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר אֶת פָּנָיו - יְכַוֵּן אֶת

לִבּוֹ כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ־הַקָּדָשִׁים: ו. הָיָה יוֹשֵׁב בִּסְפִינָה אוֹ בְּקָרוֹן אוֹ בְּאַסְדָּה – יְכַוֵּן אֶת לִבּוֹ כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ־הַקָּדָשִׁים: ז. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אֵין תְּפִלַּת הַמוּסָפִין אֶלָּא בְּחֶבֶר עִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּחֶבֶר עִיר וְשֶׁלֹּא בְּחֶבֶר עִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: כָּל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חֶבֶר עִיר – הַיָּחִיד פָּטוּר מִתְּפִלַּת הַמוּסָפִין:

בְּרָכוֹת פֶּרֶק ה

א. אֵין עוֹמְדִין לְהִתְפַּלֵּל אֶלָּא מִתּוֹךְ כֹּבֶד רֹאשׁ. חֲסִידִים הָרִאשׁוֹנִים הָיוּ שׁוֹהִים שָׁעָה אַחַת וּמִתְפַּלְּלִים, כְּדֵי שֶׁיְּכַוְּנוּ אֶת לִבָּם לַמָּקוֹם. אֲפִלּוּ הַמֶּלֶךְ שׁוֹאֵל בִּשְׁלוֹמוֹ – לֹא יְשִׁיבֶנּוּ. וַאֲפִלּוּ נָחָשׁ כָּרוּךְ עַל עֲקֵבוֹ – לֹא יַפְסִיק: ב. מַזְכִּירִין גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים בִּתְחִיַּת הַמֵּתִים. וְשׁוֹאֲלִין הַגְּשָׁמִים בִּבְרָכַת הַשָּׁנִים, וְהַבְדָּלָה בְּ"חוֹנֵן הַדַּעַת". רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אוֹמְרָהּ בְּרָכָה רְבִיעִית בִּפְנֵי עַצְמָהּ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּ"הוֹדָאָה": ג. הָאוֹמֵר: 'עַל קֶן צִפּוֹר יַגִּיעוּ רַחֲמֶיךָ', וְ'עַל טוֹב יִזָּכֵר שִׁמְךָ', "מוֹדִים" "מוֹדִים" – מְשַׁתְּקִין אוֹתוֹ. הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה וְטָעָה – יַעֲבֹר אַחֵר תַּחְתָּיו, וְלֹא יְהֵא סַרְבָּן בְּאוֹתָהּ שָׁעָה. מִנַּיִן הוּא מַתְחִיל: מִתְּחִלַּת הַבְּרָכָה שֶׁטָּעָה בָּהּ: ד. הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה – לֹא יַעֲנֶה אַחַר הַכֹּהֲנִים: "אָמֵן", מִפְּנֵי הַטֵּרוּף. וְאִם אֵין שָׁם כֹּהֵן אֶלָּא הוּא – לֹא יִשָּׂא אֶת כַּפָּיו. וְאִם הִבְטִיחָתוּ שֶׁהוּא נוֹשֵׂא אֶת כַּפָּיו וְחוֹזֵר לִתְפִלָּתוֹ – רַשַּׁאי: ה. הַמִּתְפַּלֵּל וְטָעָה – סִימָן רַע לוֹ; וְאִם שְׁלִיחַ־צִבּוּר הוּא – סִימָן רַע לְשׁוֹלְחָיו, מִפְּנֵי שֶׁשִּׁלּוּחוֹ שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ. אָמְרוּ עָלָיו עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא, שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל עַל הַחוֹלִים וְאוֹמֵר: 'זֶה חַי וְזֶה מֵת'. אָמְרוּ לוֹ: 'מִנַּיִן אַתָּה יוֹדֵעַ'? אָמַר לָהֶם: 'אִם שְׁגוּרָה תְּפִלָּתִי בְּפִי – יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְקֻבָּל; וְאִם לָאו – יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהוּא מְטֹרָף':

בְּרָכוֹת פֶּרֶק ו

א. כֵּיצַד מְבָרְכִין עַל הַפֵּרוֹת? עַל פֵּרוֹת הָאִילָן אוֹמֵר: 'בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ'. חוּץ מִן הַיַּיִן, שֶׁעַל הַיַּיִן אוֹמֵר: 'בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן'. וְעַל פֵּרוֹת הָאָרֶץ אוֹמֵר: 'בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה', חוּץ מִן הַפַּת, שֶׁעַל הַפַּת הוּא אוֹמֵר: 'הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ'. וְעַל הַיְרָקוֹת אוֹמֵר: 'בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: 'בּוֹרֵא מִינֵי דְשָׁאִים': ב. בֵּרַךְ עַל פֵּרוֹת הָאִילָן: 'בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה' – יָצָא. וְעַל פֵּרוֹת הָאָרֶץ 'בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ' – לֹא יָצָא. עַל כֻּלָּם אִם אָמַר: 'שֶׁהַכֹּל נִהְיֶה בִּדְבָרוֹ' – יָצָא: ג. עַל דָּבָר שֶׁאֵין גִּדּוּלוֹ מִן הָאָרֶץ – אוֹמֵר: 'שֶׁהַכֹּל'. עַל הַחִטָּה וְעַל הַנּוֹבְלוֹת וְעַל הַגּוּבַאי – אוֹמֵר: 'שֶׁהַכֹּל' עַל הֶחָלָב וְעַל הַגְּבִינָה

וְעַל הַבִּיצִים - אוֹמֵר: ׳שֶׁהַכֹּל׳. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא מִין קְלָלָה - אֵין מְבָרְכִין עָלָיו: ד. הָיוּ לְפָנָיו מִינִים הַרְבֵּה - רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם מִמִּין שִׁבְעָה - מְבָרֵךְ עָלָיו. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְבָרֵךְ עַל אֵיזֶה מֵהֶם שֶׁיִּרְצֶה: ה. בֵּרַךְ עַל הַיַּיִן שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן - פָּטַר אֶת הַיַּיִן שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן. בֵּרַךְ עַל הַפַּרְפֶּרֶת שֶׁלִּפְנֵי הַמָּזוֹן - פָּטַר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת שֶׁלְּאַחַר הַמָּזוֹן. בֵּרַךְ עַל הַפַּת - פָּטַר אֶת הַפַּרְפֶּרֶת. עַל הַפַּרְפֶּרֶת - לֹא פָטַר אֶת הַפַּת. בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַף לֹא מַעֲשֶׂה קְדֵרָה: ו. הָיוּ יוֹשְׁבִין לֶאֱכֹל - כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ. הֵסַבּוּ - אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּן. בָּא לָהֶם יַיִן בְּתוֹךְ הַמָּזוֹן - כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְבָרֵךְ לְעַצְמוֹ. לְאַחַר הַמָּזוֹן - אֶחָד מְבָרֵךְ לְכֻלָּם. וְהוּא אוֹמֵר עַל הַמָּגְמָר, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין מְבִיאִין אֶת הַמָּגְמָר אֶלָּא לְאַחַר הַסְּעֻדָּה: ז. הֵבִיאוּ לְפָנָיו מָלִיחַ בַּתְּחִלָּה וּפַת עִמּוֹ - מְבָרֵךְ עַל הַמָּלִיחַ וּפוֹטֵר אֶת הַפַּת, שֶׁהַפַּת טְפֵלָה לוֹ. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁהוּא עִקָּר וְעִמּוֹ טְפֵלָה - מְבָרֵךְ עַל הָעִקָּר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפֵלָה: ח. אָכַל תְּאֵנִים, עֲנָבִים וְרִמּוֹנִים - מְבָרֵךְ אַחֲרֵיהֶן שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת, דִּבְרֵי רַבָּן גַּמְלִיאֵל. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בְּרָכָה אַחַת מֵעֵין שָׁלֹשׁ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֲפִלּוּ אָכַל שֶׁלֶק וְהוּא מְזוֹנוֹ - מְבָרֵךְ אַחֲרָיו שָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת. הַשּׁוֹתֶה מַיִם לִצְמָאוֹ, אוֹמֵר: ׳שֶׁהַכֹּל נִהְיָה בִּדְבָרוֹ׳. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: ׳בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת׳:

בְּרָכוֹת פֶּרֶק ז

א. שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְּאֶחָד - חַיָּבִין לְזַמֵּן. אָכַל דְּמַאי, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁנִּטְּלָה תְרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר־שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ, וְהַשַּׁמָּשׁ שֶׁאָכַל כַּזַּיִת, וְהַכּוּתִי - מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. אֲבָל אָכַל טֶבֶל, וּמַעֲשֵׂר־רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְרוּמָתוֹ, וּמַעֲשֵׂר־שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ, וְהַשַּׁמָּשׁ שֶׁאָכַל פָּחוֹת מִכַּזַּיִת, וְהַנָּכְרִי - אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם: ב. נָשִׁים וַעֲבָדִים וּקְטַנִּים - אֵין מְזַמְּנִין עֲלֵיהֶם. עַד כַּמָּה מְזַמְּנִין? עַד כַּזַּיִת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד כַּבֵּיצָה: ג. כֵּיצַד מְזַמְּנִין? בִּשְׁלֹשָׁה - אוֹמֵר: ׳נְבָרֵךְ׳. בִּשְׁלֹשָׁה וְהוּא - אוֹמֵר: ׳בָּרְכוּ׳. בַּעֲשָׂרָה - אוֹמֵר: ׳נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ׳. בַּעֲשָׂרָה וְהוּא - אוֹמֵר: ׳בָּרְכוּ׳. אֶחָד עֲשָׂרָה וְאֶחָד עֲשָׂרָה רִבּוּא. בְּמֵאָה - אוֹמֵר: ׳נְבָרֵךְ לַה׳ אֱלֹהֵינוּ׳. בְּמֵאָה וְהוּא - אוֹמֵר: ׳בָּרְכוּ׳. בְּאֶלֶף - אוֹמֵר: ׳נְבָרֵךְ לַה׳ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׳. בְּאֶלֶף וְהוּא - אוֹמֵר: ׳בָּרְכוּ׳. בְּרִבּוּא - אוֹמֵר: ׳נְבָרֵךְ לַה׳ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים עַל הַמָּזוֹן שֶׁאָכַלְנוּ׳. בְּרִבּוּא וְהוּא - אוֹמֵר: ׳בָּרְכוּ׳. כְּעִנְיָן שֶׁהוּא מְבָרֵךְ - כָּךְ עוֹנִין

אַחֲרָיו: ׳בָּרוּךְ ה׳ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים עַל הַמָּזוֹן שֶׁאָכַלְנוּ׳. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: לְפִי רֹב הַקָּהָל הֵן מְבָרְכִין, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים סח, כז): ״בְּמַקְהֲלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים, ה׳ מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל״. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: מַה מָּצִינוּ בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת אֶחָד מְרֻבִּין וְאֶחָד מוּעָטִין אוֹמֵר: ׳בָּרְכוּ אֶת ה״. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: ׳בָּרְכוּ אֶת ה׳ הַמְבֹרָךְ׳: ד. שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ כְּאֶחָד – אֵינָן רַשָּׁאִין לַחֲלֹק; וְכֵן אַרְבָּעָה, וְכֵן חֲמִשָּׁה. שִׁשָּׁה נֶחֱלָקִין, עַד עֲשָׂרָה. וַעֲשָׂרָה אֵינָן נֶחֱלָקִין, עַד שֶׁיִּהְיוּ עֶשְׂרִים: ה. שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבַיִת אֶחָד, בִּזְמַן שֶׁמִּקְצָתָן רוֹאִין אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ – הֲרֵי אֵלּוּ מִצְטָרְפִין לְזִמּוּן; וְאִם לָאו – אֵלּוּ מְזַמְּנִין לְעַצְמָן, וְאֵלּוּ מְזַמְּנִין לְעַצְמָן. אֵין מְבָרְכִין עַל הַיַּיִן עַד שֶׁיִּתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מְבָרְכִין:

[רכה:] (קנה-קנו; ראשון)

דְּמַכְרְזֵי עֲלֵיהּ בֵּינַיְיהוּ, וְלָא אִשְׁתַּכַּח מַאן דְּאִתְעַר לְהוּ בְּצַעֲרָא דְּעַלְמָא, אֶלָּא סִפְרָא תּוֹרָה. כְּדֵין עִלָּאֵי וְתַתָּאֵי מִתְעָרִין עֲלֵיהּ, וּצְרִיכִין כֻּלָּא דְּיִשְׁתַּכְּחוּן בְּהַהִיא זִמְנָא בִּתְשׁוּבָה. וְאִי לָא מִשְׁתַּכְּחֵי, הָא מָארֵי דְּדִינָא אִתְעָרוּן עֲלַיְיהוּ, וְאַפִּילוּ רוּחַ דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, מִתְעָרִין עֲלַיְיהוּ, בְּגִינֵיהּ דְּסִפְרָא תּוֹרָה, כְּדְאִתְּמַר.

תָּאנָא, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי, בְּגוּפָא, בְּנַפְשָׁא, בְּרוּחָא, בִּנְשְׁמָתָא, בְּרְתִיכָא חָדָא, בְּדַרְגָּא עִלָּאָה. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כַּמָּה אֲטִימִין מִכְּלָא בְּנֵי עַלְמָא, דְּלָא יָדְעִי, וְלָא מַשְׁגִּיחֵי, וְלָא שָׁמְעִי, וְלָא מִסְתַּכְּלִי בְּמִלֵּי דְּעַלְמָא. וְהֵיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִשְׁתַּכַּח עֲלַיְיהוּ בְּרַחֲמִין, בְּכָל זִמְנִין וְעִידָּן, וְלֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח.

תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא, עָאל רוּחָא חָדָא בְּמְעַרְתָּא דְּכָפְלְתָּא, וְנָשִׁיב בְּקִבְרֵי אֲבָהָתָא, וְאִתְסְיָין כָּל גַּרְמִין, וְקָיְימֵי בְּקִיּוּמָא, וְהַהוּא רוּחָא נָגִיד טַלָּא מִלְעֵילָּא, מֵרִישָׁא דְּמַלְכָּא, אֲתַר דְּמִשְׁתַּכְּחֵי אֲבָהָן עִלָּאֵי. וְכַד מָטֵי הַהוּא טַלָּא מִנַּיְיהוּ, מִתְעָרִין אֲבָהָן דִּלְתַתָּא.

וְתָאנָא, נָחִית הַהוּא טַלָּא בְּדַרְגִּין יְדִיעָן, דַּרְגָּא בָּתַר דַּרְגָּא, וּמָטֵי לְגַן עֵדֶן דִּלְתַתָּא. וּמֵהַהוּא טַלָּא, אִתְסְחֵי בְּבוּסְמִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְאִתְעַר רוּחָא חָדָא, דְּכָלִיל בִּתְרִין אָחֳרָנִין וְסָלִיק וְשָׁאט בֵּינֵי בוּסְמִין, וְעָיֵיל בְּפִתְחָא דְּמְעַרְתָּא, כְּדֵין מִתְעָרִין אֲבָהָן, אִינּוּן וְזִיווּגָן, וּבְעָאן רַחֲמֵי עַל בְּנוֹי.

וְכַד אִשְׁתַּכַּח עַלְמָא בְּצַעֲרָא, בְּגִין דְּאִינּוּן דְּמִיכִין עַל חוֹבֵי עַלְמָא, וְהַהוּא טַלָּא לָא אִתְנְגִיד וְלָא אִשְׁתַּכַּח, עַד דְּאִתְעַר סִפְרָא תּוֹרָה, כְּדְקָא חָזֵי בְּעַלְמָא. וְנַפְשָׁא אוֹדְעָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לִנְשְׁמָתָא, וְנִשְׁמָתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדֵין יָתִיב מַלְכָּא בְּכָרְסְיָיא דְּרַחֲמֵי, וְנָגִיד מֵעַתִּיקָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, נְגִידוּ דְּטַלָּא דְּבָדוֹלְחָא. וּמָטֵי לְרִישָׁא דְּמַלְכָּא, וּמִתְבָּרְכִין אֲבָהָן. וְנָגִיד הַהוּא טַלָּא, לְאִינּוּן דְּמִיכִין, וּכְדֵין מִתְחַבְּרָן כֻּלְּהוּ, וְחַיִּיס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עַלְמָא.

וְתָאנָא, לָא חַיִּיס קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עַלְמָא, עַד דְּאוֹדַע לַאֲבָהָן וּבְגִינַיְיהוּ עַלְמָא אִתְבָּרְכָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, וַדַּאי הָכִי הוּא, וְהָא אַשְׁכַּחְנָא מִלֵּי בְּסִפְרָא דִּשְׁלְמֹה מַלְכָּא, הַהוּא

עִלָּאָה, דְּקָרָא לֵיהּ עִיטָא דְּחָכְמְתָא דְּכוֹלָּא.

וְרַב הַמְנוּנָא, הָכִי גַּלֵּי וְאָמַר, דְּהָא אַחְזִיוּ לֵיהּ, דְּיַתִּיר עָבְדַת רָחֵל, דְּקָיְימָא בְּפָרְשַׁת אוֹרְחִין, בְּכָל זִמְנָא דְּאִצְטְרִיךְ עַלְמָא, מִכֻּלְהוּ. וְרָזָא דְּמִלָּה, אָרוֹן וְכַפּוֹרֶת וּכְרוּבִים בְּחוּלְקָא דְּבִנְיָמִן, דְּאִתְיְלִיד בְּאוֹרְחָא, וּשְׁכִינְתָּא עַל כֻּלָּא:

וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, מַאן רֹאשׁ הַמִּטָּה. דָּא שְׁכִינְתָּא. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, חַס וְשָׁלוֹם. אֶלָּא לְדִידֵיהּ כָּרַע וְסָגִיד. תָּא חֲזֵי, מִטָּה, דָּא שְׁכִינְתָּא. דִּכְתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, ז): "הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה". רֹאשׁ הַמִּטָּה מַאן הוּא. דָּא יְסוֹדָא דְּעַלְמָא, דְּהוּא רֵישָׁא דְּעַרְסָא קַדִּישָׁא. עַל רֹאשׁ, דָּא יִשְׂרָאֵל, דְּקָאִים עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה. בְּגִינֵי כָּךְ, יִשְׂרָאֵל לְדִידֵיהּ קָא סָגִיד.

וְאִי תֵּימָא, הָא בְּהַהוּא זִמְנָא לָא הֲוָה מָרַע, דְּהָא לְבָתַר כְּתִיב, וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חוֹלֶה. וּבְשַׁעְתָּא דְּסָגִיד, לָא הֲוָה חוֹלֶה, וְעַל דְּיָדַע דְּהָא בְּהַהוּא זִמְנָא, סָלִיק בְּדַרְגָּא עִלָּאָה קַדִּישָׁא כְּרְסְיָיא שְׁלֵימָתָא, בְּגִינֵי כָּךְ סָגִיד לְהַהוּא רְתִיכָא, כְּרְסְיָיא עִלָּאָה, שְׁלִימוּ דְּאִילָנָא רַבְרְבָא וְתַקִּיף, דְּאִקְרֵי עַל שְׁמֵיהּ. וְעַל דָּא, וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה וַדַּאי, דְּהָא אִסְתַּלַּק לְאַתְרֵיהּ וְאִתְעַטַּר בְּעִטְרוֹי דְּמַלְכָּא קַדִּישָׁא:

וַיֹּאמֶר הִשָּׁבְעָה לִי וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, רִבִּי חִיָּיא פָּתַח וְאָמַר (קֹהֶלֶת ז, כג): "כָּל זֶה נִסִּיתִי בַחָכְמָה אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי". הָא תָּנִינָן, שְׁלֹמֹה מַלְכָּא, יָרִית סִיהֲרָא מִכָּל סִטְרוֹי, וּבְיוֹמוֹי קָיְימָא בִּשְׁלֵמוּתָא, הַהִיא סִיהֲרָא דְּאִתְבָּרְכָא מִכֹּלָּא, וְכַד בָּעָא לְמֵיקַם עַל נִימוֹסֵי אוֹרַיְיתָא. אָמַר, אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְגוֹ'.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, יַעֲקֹב אָמַר, וְשָׁכַבְתִּי עִם אֲבוֹתַי וּנְשָׂאתַנִי מִמִּצְרַיִם וּקְבַרְתַּנִי בִּקְבוּרָתָם, תַּמָּן תָּנִינָן, מַאן דְּנָפַק נִשְׁמָתֵיהּ בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא,

[רכו.] (קנז–קנח; שני)

וּגוּפָא דִּילֵיהּ אִתְקַבַּר בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, עֲלֵיהּ כְּתִיב (יִרְמְיָה ב, ז): "וַתָּבֹאוּ וַתְּטַמְּאוּ אֶת אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם לְתוֹעֵבָה", וְיַעֲקֹב אָמַר

וּקְבַרְתַּנִי בִּקְבוּרָתָם, וְנִשְׁמָתֵיהּ נָפְקָא בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, שָׁאנֵי יַעֲקֹב, דִּשְׁכִינְתָּא הֲוַת אֲחִידַת בֵּיהּ, וְאִתְדַּבְּקַת בֵּיהּ. הֲדָא הוּא דִכְתִיב (בְּרֵאשִׁית מו, ד): "אָנֹכִי אֵרֵד עִמְּךָ מִצְרַיְמָה", לְדַיְירָא עִמָּךְ בְּגָלוּתָא. וְאָנֹכִי אֲעַלְךָ גַּם עָלֹה, לְאִזְדַּוּוגָא בִּי נִשְׁמָתָךְ, וּלְאִתְקְבָרָא גּוּפָךְ בְּקִבְרֵי אֲבָהָתָךְ. מַאי קָא מַיְירֵי, נָפְקַת נִשְׁמָתֵיהּ בִּרְשׁוּתָא אָחֳרָא.

וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ, יוֹסֵף וַדַּאי, דְּהָא הוּא בּוּכְרָא דְּהִרְהוּרָא דִּלְבָּא, בּוּכְרָא דְּטִפָּה קַדְמָאָה הֲוַת, כְּדְאִתְּמַר. וּבְגִין דְּיָדַע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טְמִירָא דָּא, אִתְבַּשַּׁר לֵיהּ בְּיוֹסֵף, דְּהָא כָּל רְחִימוּתָא בֵּיהּ תַּלְיָא.

יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ. מַאי קָא מַיְירֵי. אָמַר רִבִּי יֵיסָא, בְּגִין יְקָרָא דְּיַעֲקֹב, וּלְאִתְבַּשְּׁרָא דְּהָא יוֹסֵף קַיָּים, וְיִשְׁתַּכַּח עֲלֵיהּ בְּמִיתָתֵיהּ. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר, מִלָּה אוּלִיפְנָא, וְדָחִילְנָא לְגַלָּאָה, וּבְעוֹבָדֵי עַלְמָא חָכְמְתָא אִשְׁתַּכַּח. אֲתָא רִבִּי אַבָּא, בָּטַשׁ בֵּיהּ. אָמַר, אֵימָא מִילָּךְ, וְזַיִּין זַיְינָךְ. בְּיוֹמוֹי דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן מְלִין אִתְגַּלְיָין.

אָמַר, אוּלִיפְנָא מִפְּרְקִין דְּרַב יֵיסָא סָבָא, בְּנִמּוּסֵי עַלְמָא. בַּר נָשׁ דְּזָכֵי לְבַר בְּהַאי עַלְמָא, לִיבָּעֵי לֵיהּ לְנַגְּדָא עַפְרָא עַל עֵינוֹי כַּד אִתְקַבַּר, וְדָא הוּא יְקָרָא דִּילֵיהּ, לְאַחֲזָאָה דְּעַלְמָא אַסְתִּים מִנֵּיהּ, וְהוּא יָרִית לֵיהּ לְעַלְמָא תְּחוֹתוֹי.

בְּגִין דְּעֵינוֹי דְּבַר נָשׁ, חֵיזוּ דְּעַלְמָא בֵּיהּ אִתְחֲזֵי, וְכָל גְּוָונִין הָכִי אִינּוּן דְּאַסְחָרוּ. חִוָּורָא דְּבֵיהּ, הוּא יַמָּא רַבָּא אוֹקְיָנוֹס, דְּאַסְחַר כָּל עַלְמָא בְּכָל סִטְרֵי. גּוֹנָא אָחֳרָא הוּא יַבֵּשְׁתָּא, דְּאַפִּיקוּ מַיָּא, וְיַבֵּשְׁתָּא קָאִים בֵּין מַיָּא, הָכִי הוּא גּוֹנָא בֵּין מַיָּא.

גּוֹנָא אָחֳרָא תְּלִיתָאָה, הִיא בְּמִצִּיעוּתָא דְּבֵיהּ, דָּא יְרוּשָׁלַם, דְּהִיא אֶמְצָעוּתָא דְּעַלְמָא. גּוֹנָא רְבִיעָאָה, הִיא חֵיזוּ דְּכָל עֵינָא, וְאִקְרֵי בַּת עַיִן, דִּבְהַהוּא בַּת עַיִן, אִתְחֲזֵי פַּרְצוּפָא. וְחֵיזוּ יְקָרָא מִכֹּלָּא, דָּא צִיּוֹן, דְּאִיהִי נְקוּדָה אֶמְצָעוּתָא מִכֹּלָּא, דְּחֵיזוּ דְּכָל עַלְמָא תַּמָּן אִתְחֲזֵי. וְתַמָּן שַׁרְיָא שְׁכִינְתָּא, דְּהִיא שַׁפִּירוּ דְּכֹלָּא, וְחֵיזוּ דְּכֹלָּא, וְעֵינָא

דָּא הוּא יְרוּתַת עַלְמָא. וּבְגִינֵי כָּךְ, הַאי שָׁבִיק לֵיהּ, וְהַאי נָטִיל לֵיהּ, וְיָרִית לֵיהּ.

אָמַר לֵיהּ, שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, אֲבָל מִלָּה סְתִימָא אִיהוּ יַתִּיר, וּבְנֵי עַלְמָא לָא יָדְעִין, וְלָא מִסְתַּכְּלָן, דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ נָפִיק מֵעַלְמָא. נַפְשָׁא דִּילֵיהּ טְמִירָא עִמֵּיהּ, וְעַד לָא נָפְקַת, עֵינוֹי דְּבַר נָשׁ חָמוּ מַה דְּחָמוּ, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דִּכְתִיב (שמות לג, כ): "כִּי לֹא יִרְאַנִי הָאָדָם וָחָי". בְּחַיֵּיהוֹן לָא חָמָאן, אֲבָל בְּמִיתַתְהוֹן חָמָאן.

וְעֵינוֹי פְּקִיחָן מֵהַהוּא חֵיזוּ דְּחָמָא, וְאִינוּן דְּקָיְימִין עֲלֵיהּ, בָּעָא לְשַׁוָּאָה יָדָא עַל עֵינוֹי, וּלְאַסְתָּמָא עֵינוֹי, בְּגִין הַהוּא דְּאוֹלִיפְנָא בְּרָזָא דְּנִמּוּסֵי עַלְמָא. דִּבְשַׁעְתָּא דְּאִשְׁתָּאֲרוּ עֵינוֹי פְּקִיחָן, מֵהַהוּא חֵיזוּ יַקִּירָא דְּחָמָא. אִי זָכֵי לְבַר, בְּרָא קָדִים לְשַׁוָּאָה יָדֵיהּ עַל עֵינוֹי וּלְאַסְתָּמָא לוֹן, כְּמָה דִּכְתִיב וְיוֹסֵף יָשִׁית יָדוֹ עַל עֵינֶיךָ. בְּגִין דְּהָא חֵיזוּ אָחֳרָא דְּלָא קַדִּישָׁא אִזְדַּמְּנַת לְקָבְלֵיהּ, וְעֵינָא דְּחָמָא הַשְׁתָּא חֵיזוּ קַדִּישָׁא עִלָּאָה, לָא יִסְתַּכַּל בְּחֵיזוּ אָחֳרָא.

וְעוֹד, דְּהַהוּא נָפֶשׁ סְמִיכַת לְקָבְלֵיהּ בְּבֵיתָא, וְאִי אִשְׁתָּאַר עֵינָא פְּקִיחָא, וְהַהוּא חֵיזוּ אָחֳרָא יִשְׁרֵי עַל עֵינוֹי, בְּכָל מַה דְּאִסְתַּכַּל אִתְלַטְיָא, וְלָאו יְקָרָא דְּעֵינָא הוּא, וְכָל שֵׁכֶן מִקְרִיבוּי, וְכָל שֵׁכֶן מִן מִיתָא, דְּלָאו יְקָרָא דִּילֵיהּ לְאִסְתַּכָּלָא בַּמֶּה דְּלָא אִצְטְרִיךְ, וּלְאַשְׁרָיָא עַל עֵינוֹי מִלָּה אָחֳרָא. לְבָתַר אִתְכַּסְיָא בְּעַפְרָא, וְהָא אִתְעָרוּ חַבְרַיָּא עַל דִּינָא דְּקִבְרָא מַהוּ. וְיִקָּרָא הוּא, דְּיַסְתִּים עֵינָא מִן כֹּלָּא, עַל יְדָא דִּבְרִיהּ דְּשָׁבַק בְּעַלְמָא.

תָּא חֲזֵי, כָּל שִׁבְעָה יוֹמִין, נַפְשָׁא אָזְלָא מִבֵּיתָא לְקִבְרָא, וּמִקִּבְרָא לְבֵיתָא, וְאִתְאַבָּלַת עֲלֵיהּ, וּתְלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא, אִתְדָּנוּ כְּחָדָא נַפְשָׁא וְגוּפָא, וְלֵית מַאן דְּיָדַע בְּעַלְמָא, וְיַשְׁגַּח לְאַתְעָרָא לְבָא.

לְבָתַר, גּוּפָא אִתְטְרִיד, וְנַפְשָׁא אָזְלָא וְאִסְתַּחְיָא

[רכו:] (קנט-קס; שלישי)

בַּגֵּיהִנָּם, וְנָפְקָא וְשָׁטָא בְּעַלְמָא, וּמְבַקְרָא לְקִבְרֵיהּ, עַד דְּמִתְלַבְּשָׁא בְּמָה דְּאִתְלַבְּשָׁא.

לְבָתַר תְּרֵיסַר יַרְחֵי, נְיִיחִין כֹּלָּא. גּוּפָא שָׁבִיק בְּעַפְרָא. נַפְשָׁא אִתְצְרִיר וְאִתְנְהִיר בְּרוּחָא, בְּמָאנָא דְּאִתְלָבַשׁ.

רוּחָא אִתְעַנַּג בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן. נִשְׁמָתָא סָלְקָא לְצָרוֹרָא דְעִנּוּגָא דְּכָל עִנּוּגִין. וְכֹלָּא אִתְקַשַּׁר דָּא בְּדָא לְזִמְנִין יְדִיעָן.

תָּא חֲזֵי, וַוי לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא, דְּלָא מִסְתַּכְּלִין וְלָא יָדְעִין וְלָא אִשְׁתְּמוֹדָעָן, עַל מַה קָיְימֵי, וְיִתְנַשֵּׁי מִנַּיְיהוּ לְמֶעְבַּד פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא. דְּאִית פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא דְּעָבְדֵי לְבוּשׁ יְקָר לְעֵילָּא. וְאִית פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא דְּעָבְדֵי לְבוּשׁ יְקָר לְתַתָּא. וְאִית פִּקּוּדֵי אוֹרַיְיתָא דְּעָבְדֵי לְבוּשֵׁי יְקָר לְהַאי עַלְמָא. וְכֹלָּא אִצְטְרִיכָן לֵיהּ לְבַר נָשׁ, וּמִן יוֹמוֹי מַמָּשׁ, כְּלִהוּ מִתְתַּקְנָן, כְּמָה דְאוֹקִימְנָא.

רִבִּי יְהוּדָה סָבָא, אִתְרַגִּישׁ בְּדַעְתֵּיהּ יוֹמָא חַד, וְאַחֲזוּ לֵיהּ בְּחֶלְמֵיהּ, חַד דְּיוֹקְנָא מִנְּהוֹרָא דִּילֵיהּ, תַּקִּיף, דְּאִזְדְּהַר לְאַרְבַּע סְטָרִין, אָמַר לֵיהּ, מַאי הַאי. אָמַר לֵיהּ, לְבוּשָׁא דִּילָךְ הוּא, לְדִיוֹרָא דְּהָכָא, וּמֵהַהוּא יוֹמָא הֲוָה חָדֵי.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא, רוּחִין דְּצַדִּיקַיָּיא יָתְבִין בִּלְבוּשֵׁיהוֹן, שׁוּרִין שׁוּרִין בְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וּמְשַׁבְּחָן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בִּיקָרָא עִלָּאָה. הַדָּא הוּא דִכְתִיב (תְּהִלִּים קמ, יד): ״אַךְ צַדִּיקִים יוֹדוּ לִשְׁמֶךָ יֵשְׁבוּ יְשָׁרִים אֶת פָּנֶיךָ״. אָמַר רִבִּי אַבָּא, בְּקַדְמִיתָא מַה כְּתִיב וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל וְגוֹ׳, כְּמָה דְאוֹקִימְנָא, מַאן מִטָּה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. רֹאשׁ הַמִּטָּה, דָּא צַדִּיק. עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, דָּא מַלְכָּא קַדִּישָׁא, דִּשְׁלָמָא כֻּלָּה דִילֵיהּ, כְּמָה דִכְתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ג, ז): ״הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה״. דְּיַעֲקֹב לְדִידֵיהּ קָא סָגִיד, לְהַהוּא דְּקָאִים עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, יִשְׂרָאֵל שְׁמֵיהּ, בְּגִינֵי כָּךְ, וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה.

לְבָתַר, כֵּיוָן דְּיָדַע יַעֲקֹב, דְּהָא בְּדַרְגָּא עִלָּאָה אִשְׁתְּלִים, וְדַרְגָּא דִילֵיהּ הוּא לְעֵילָּא עִם אֲבָהָתָא, וְהוּא בִּלְחוֹדוֹי תִּקּוּנָא שְׁלִימָתָא, אַחְסִין לְבֵיהּ, וְחָדֵי וְאִתְתַּקַּף בִּרְעוּתָא עִלָּאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ. מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה, עַל הַמִּטָּה מַמָּשׁ, דְּהָא בְּדַרְגָּא עִלָּאָה יַתִּיר אִשְׁתְּלַם, זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ.

תָּאנָא, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, בְּמַתְנִיתָא דִילָן אוֹקִימְנָא, הָא דְּתָנִינָן בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים בַּשָּׁנָה הָעוֹלָם נִדּוֹן, בַּפֶּסַח עַל הַתְּבוּאָה, בַּעֲצֶרֶת עַל פֵּירוֹת הָאִילָן, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן,

וּבַחַג נְדוּנִין עַל הַמַּיִם, הָא אוּקִימְנָא מִלֵּי. וְרָזָא דְמַתְנִיתָא אוּקִימְנָא, בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה וְכוּ׳, לָקֶבֵּיל רְתִיכָא עִלָּאָה, רָזָא דְאַבָהָן, וְדָוִד מַלְכָּא.

בְּפֶסַח עַל הַתְּבוּאָה, דְּהָכִי הוּא מַמָּשׁ, וְהָא אוּקִימְנָא מִלָּה דָּא, עַל מָה אַתְיָא מַצָּה בְּפֶסַח, וְהָא דִינָא הוּא, דִּינָא דְמַלְכוּתָא דִינָא, וְדָא שִׁירוּתָא דְּשָׁרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְמֵיעַל בְּחוּלָקָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבַעֲרָא מִנַּיְיהוּ חָמֵץ, דְּאִיהוּ טַעֲוָון אָחֳרָנִין דִּי מְמַנָּן עַל עַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת דְּאִקְרוּן אֱלֹהִים אֲחֵרִים, אֱלֹהֵי נֵכָר. וְאִקְרוּן חָמֵץ, יֵצֶר הָרָע, וּלְמֵיעַל בְּמַצָּה, חוּלָקָא קַדִּישָׁא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַמַּאי תְּבוּאָה. בְּגִין כָּךְ, בְּפֶסַח נְדוּנִין עַל הַתְּבוּאָה, וְאוּקִימְנָא דְּעַלְמָא אִתְדָּן עַל דִּינָא דְה״א.

בַּעֲצֶרֶת עַל פֵּירוֹת הָאִילָן. פֵּירוֹת הָאִילָן, פֵּירוֹת הָאִילָנוֹת מִבָּעֵי לֵיהּ, מַאן פֵּירוֹת הָאִילָן. אֶלָּא, דָּא הוּא אִילָנָא רַבְרְבָא וְתַקִּיף לְעֵילָּא. פֵּירוֹת הָאִילָן, כְּמָה דִכְתִיב (הושע יד, ט): ״אֲנִי כִּבְרוֹשׁ רַעֲנָן מִמֶּנִּי פִּרְיְךָ נִמְצָא״.

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן. תָּנָא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דָּא הוּא רֵישָׁא דְשַׁתָּא דְמַלְכָּא, וּמַאן הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, דָּא יִצְחָק, דְּאִקְרֵי רֹאשׁ, דְּאִיהוּ חַד רֵישָׁא דְמַלְכָּא, אֲתַר דְּאִקְרֵי שָׁנָה. בְּגִינֵי כָּךְ כָּל בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִין לְפָנָיו כִּבְנֵי מָרוֹן. וְעַל דָּא תָּנִינָן, בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּהָא בְּרֵישָׁא דְשַׁתָּא שָׁאֲרֵי יִצְחָק.

וּבַחַג נְדוּנִין עַל הַמַּיִם, דָּא הוּא שִׁירוּתָא דִימִינָא דְמַלְכָּא, וְעַל דָּא חֶדְוָותָא דְמַיָּא אִשְׁתַּכַּח בְּכֹלָּא, בְּשַׁעְתָּא דְנָסְכֵי מַיָּא, וְשָׁאֲבֵי לוֹן, בְּגִין דְּמַיִם דָּא יְדִיעָא. וְעַל דָּא בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים אִלֵּין, כֹּלָּא מִשְׁתַּכְּחִין.

[רכז.] (קסא–קסב; רביעי)

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, כַּד יִסְתַּכְּלוּן מִלֵּי, כֹּלָּא אִשְׁתַּכַּח בְּהַנֵּי פִּרְקִין, אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, דָּוִד מַלְכָּא. וּבְהַנֵּי עַלְמָא אִתְדָּן, וּבְאַרְבַּע פְּרָקִין בְּנֵי נָשָׁא אִתְדָּנוּ, בְּיוֹמִין דְּאִשְׁתַּכָּחוּ בְּעַלְמָא. וּבְכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, סִפְרִין פְּתִיחָן וְעוֹבָדִין כְּתִיבִין, וְלֵית מַאן דְּיַשְׁגַּח, וְלֵית מַאן דְּיַרְכִּין אוּדְנֵיהּ, וְאוֹרַיְיתָא אַסְהִידַת בֵּיהּ בְּכָל יוֹמָא, וְקָלָא קָרֵי בְּחֵילָא (משלי ט, ד): ״מִי

פֶּתִי יָסֵר הֵנָּה חָסַר לֵב אָמְרָה לוֹ״, וְלֵית מַאן דְּיָצִית לְקַלֵּיהּ.

תָּאנָא בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ קָאִים בְּצַפְרָא, סָהֲדִין קַיְימִין לְקַבְלֵיהּ, וְסָהֲדִין בֵּיהּ, וְהוּא לָא אַשְׁגַּח. נִשְׁמָתָא אַסְהִידַת עֲלֵיהּ, בְּכָל עִדָּן וּבְכָל שַׁעְתָּא, אִי אָצִית יָאוֹת. וְאִי לָאו, הָא סִפְרִין פְּתִיחִין וְעוֹבָדִין כְּתִיבִין. אָמַר רִבִּי חִיָּיא, זַכָּאִין אִינּוּן צַדִּיקַיָּיא, דְּלָא מִסְתָּפוּ מִן דִּינָא, לָא בְּעַלְמָא דֵּין, וְלָא בְּעַלְמָא דְּאָתֵי. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (משלי כח, א): ״וְצַדִּיקִים כְּכְפִיר יִבְטָח״. וּכְתִיב (תהלים לז, כט): ״צַדִּיקִים יִירְשׁוּ אָרֶץ״.

רִבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח וְאָמַר (בראשית טו, יב): ״וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל אַבְרָם״ וְגוֹ׳, הַאי קְרָא אוּקְמוּהָ. אֲבָל דָּא יוֹמָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, דְּאַפְקֵי לֵיהּ לְבַר נָשׁ מֵהַאי עַלְמָא. דְּתַנְיָא, זִמְנָא דְּמָטָא דְּבַר נָשׁ נָפִיק מֵהַאי עַלְמָא, הַהוּא זִמְנָא יוֹמָא דְּדִינָא רַבָּא, דְּאִתְחַשַּׁךְ שִׁמְשָׁא מִן סִיהֲרָא, כְּמָה דִּכְתִיב (קהלת יב, ב): ״עַד אֲשֶׁר לֹא תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ״, דָּא נִשְׁמָתָא קַדִּישָׁא, דְּאִתְמְנַעַת מִבַּר נָשׁ, תְּלָתִין יוֹמִין, עַד לָא יִפּוֹק מֵעַלְמָא, וְחָמָא דְּצוּלְמָא דְּאִתְמְנַעַת מִנֵּיהּ וְלָא אִתְחֲזֵי.

מַאי טַעְמָא אִתְמְנַעַת מִנֵּיהּ. בְּגִין דְּנִשְׁמְתָא קַדִּישָׁא סָלְקַת, וְאִתְעֲבָרַת מִנֵּיהּ, וְלָא אִתְחֲזֵי. דְּלָא תֵימָא, דְּכַד מִית בַּר נָשׁ וְאִתְחַלָּשׁ, הַאי נִשְׁמָתָא אִתְעֲבָרַת מִנֵּיהּ, אֶלָּא כַּד אִיהוּ בְּחַיָּיו, בְּתוֹקְפֵיהּ, אִתְעֲבָרַת מִנֵּיהּ הַאי נִשְׁמָתָא, וְלָא נָהֲרָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לָא נָהִיר לְנַפְשָׁא, כְּדֵין צוּלְמָא אִתְעֲבָרַת מִנֵּיהּ, וְלָא נָהִיר לֵיהּ. מֵהַהוּא יוֹמָא, כֹּלָּא מַכְרְזֵי עֲלֵיהּ, וְאַפִּילוּ צִפֳּרֵי שְׁמַיָּא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּנִשְׁמָתָא הָא סָלְקָא מִנֵּיהּ, וְרוּחָא לָא נָהִיר לְנַפְשָׁא, כְּדֵין נַפְשָׁא אִתְחַלָּשַׁת, וּמֵיכְלָא וְכָל תִּיאוּבְתָּא דְּגוּפָא, סָלְקָא מִנֵּיהּ וְאִתְעֲבַר.

וְאָמַר רִבִּי יְהוּדָה, וְאַפִּילוּ כָּל זִמְנָא דְּנָפִיל אִינִישׁ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, וְלָא יָכִיל לְצַלָּאָה, נִשְׁמָתָא אִתְעֲבָרַת וְסָלְקָא מִנֵּיהּ, וּכְדֵין לָא נָהִיר רוּחָא לְנַפְשָׁא, עַד דְּדַיְינִין דִּינֵיהּ דְּבַר נָשׁ. וְאִי דָּיְינִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְטַב, כְּדֵין נִשְׁמָתָא אִתְהַדְּרַת לְאַתְרָהּ, וּנְהִירָא לְכֹלָּא. הָא בְּזִמְנָא דְּקָיְימָא מִלָּה בְּדִינָא. וּבְזִמְנָא דְּלָא קָיְימָא מִלָּה בְּדִינָא, תְּלָתִין יוֹמִין אַקְדִּימַת

נִשְׁמָתָא לְכֹלָּא, וְצוּלְמָא אִתְעֲבַר מִנֵּיהּ.

תָּאנָא, בְּזִמְנָא דְּדָיְינִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְעֵילָּא, סָלְקִין לְנִשְׁמָתֵיהּ לְבֵי דִינָא, וְדָיְינִין עַל מֵימְרָהָא, וְהִיא אַסְהִידַת בְּכֹלָּא, וְאַסְהִידַת בְּכָל רַעְיוֹנִי דְּבַר נָשׁ, וּבְעוֹבָדִין לָא אַסְהִידַת, דְּהָא כֻּלְּהוּ בְּסִפְרָא כְּתִיבִין. וְכֻלְּהוּ דָּיְינִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ, בְּהַהִיא שַׁעְתָּא דְּדָיְינִין לֵיהּ לְבַר נָשׁ לְעֵילָּא, כְּדֵין דַּחֲקָא דְּגוּפָא אִשְׁתַּכַּח, יַתִּיר מִשְּׁאָר זִמְנַיָּיא.

אִי דָּיְינִין לֵיהּ לְטַב, כְּדֵין אַרְפִּין מִנֵּיהּ. וְזֵיעָא אִתְבַּקַּע עַל גּוּפָא, וְנִשְׁמָתָא אֲהַדְּרַת לְבָתַר, וְנָהֲרָא לְכֹלָּא. וְלָא סָלִיק בַּר נָשׁ מִבֵּי מַרְעֵיהּ לְעָלְמִין, עַד דְּדָיְינִין דִּינֵיהּ לְעֵילָּא. וְאִי תֵּימָא, הָא כַּמָּה חַיָּיבֵי עַלְמָא, כַּמָּה רַשִׁיעֵי עַלְמָא, קָיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ. אֶלָּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַשְׁגַּח בְּדִינֵיהּ דְּבַר נָשׁ, אַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא לָא זָכֵי, וְהוּא חָמֵי דְּהָא לְבָתַר זָכֵי, דְּאִין לֵיהּ לְטַב. אוֹ לְזִמְנִין דְּאוֹלִיד בַּר, דְּיֶהֱוֵי זַכָּאָה בְּעַלְמָא, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין לֵיהּ לְטַב.

וְכָל עוֹבָדוֹי וְדִינוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְטַב, וּבְכֹלָּא אַשְׁגַּח. כְּמָה דִּכְתִיב (יחזקאל לג, יא): "חַי אֲנִי נְאֻם ה' וְגוֹ' אִם אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע כִּי אִם בְּשׁוּב רָשָׁע מִדַּרְכּוֹ". וּבְגִין דָּא, כָּל אִינּוּן חַיָּיבֵי עַלְמָא, דְּקָיְימִין בְּקִיּוּמַיְיהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין לוֹן לְטַב.

וּלְזִמְנִין, דְּאִינּוּן מַרְעִין אִשְׁתַּלִּימוּ זִמְנַיְיהוּ, מִלְּמִשְׁרֵי תַּמָּן. כְּמָא דְּאַתְּ אָמַר, (דברים כח, נט): "וְהִפְלָאִים רָעִים וְנֶאֱמָנִים", דְּעַבָדוּ מְהֵימְנוּתָא. דְּכַד שָׁרְיָין עֲלֵיהּ דְּבַר

[רכז:] (קסג–קסד; חמישי)

נָשׁ, מִסְתַּלְּקֵי מִנֵּיהּ לְבָתַר דְּאַשְׁלִימוּ זִמְנַיְיהוּ, בֵּין לְצַדִּיקַיָּיא, בֵּין לְחַיָּיבַיָּא, וְכֹלָּא אִתְעֲבַד בְּדִינָא כְּדְקָאֲמָרַן:

וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה, אָמַר רִבִּי יִצְחָק, הַאי קְרָא קַשְׁיָא, דִּכְתִיב וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזּוֹקֶן לֹא יוּכַל לִרְאוֹת, אִי לֹא יוּכַל לִרְאוֹת, מַהוּ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל. אֶלָּא דְּחָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, אִינּוּן בְּנֵי יוֹסֵף, דְּאִינּוּן יָרְבְעָם וַחֲבִירָיו. דְּיָרְבְעָם עֲבַד תְּרֵין עֶגְלֵי זָהָב, וְאָמַר (מלכים א' יב):

״אֱלֹה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל״. וּבְגִין כָּךְ, מִי אֱלֹה, מַאן הוּא דְּזַמִּין לְמֵימַר אֱלֹה אֱלֹהֶיךָ לְטַעֲוֹן אָחֳרָן, וּבְגִין כָּךְ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.

מִכָּאן, דְּצַדִּיקַיָּיא חָמָאן עוֹבָדָא לְמֵרָחוֹק, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְעַטֵּר לוֹן בְּעִטָּרָא דִּילֵיהּ, מַה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמֵי לְמֵרָחוֹק, כְּמָה דִּכְתִיב (בראשית א, לא): ״וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד״, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמָא כָּל עוֹבָדִין, עַד לָא יַעֲבֵד לוֹן, וְכֻלְּהוּ אַעֲבָרוּ קַמֵּיהּ.

כְּגַוְונָא דָּא, כָּל דָּרִין דְּעַלְמָא, מִסְיָיפֵי עַלְמָא, עַד סְיָיפֵי עַלְמָא, כֻּלְּהוּ אִתְעַתְּדוּ וְקָיְימוּ קַמֵּיהּ עַד לָא ייתוּן לְעַלְמָא. הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (ישעיה מא, ד): ״קֹרֵא הַדֹּרוֹת מֵרֹאשׁ״, עַד לָא אִתְבְּרֵי עַלְמָא. בְּגִין דְּכָל נִשְׁמָתִין דְּנָחֲתִין לְעַלְמָא, עַד לָא ייֵחָתוּן, כֻּלְּהוּ קָיְימֵי קַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּדִיוּקְנָא דְּקָיְימֵי בְּהַאי עַלְמָא, וְאִקְרוּן בִּשְׁמָהָן, דִּכְתִיב (שָׁם מ, כו): ״לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא״.

אוּף הָכִי צַדִּיקַיָּיא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לוֹן כָּל דָּרִין דְּעַלְמָא, עַד לָא ייתוּן וְיִשְׁתַּכְּחוּן בְּעַלְמָא. מְנָא לָן מֵאָדָם דְּהַוָה קַדְמָאָה. דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ כָּל אִינוּן דָּרִין עַד לָא ייתוּן, כְּדִכְתִיב (בראשית ה, א): ״זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת״. דְּתָנִינָן, אַחְמֵי לֵיהּ, כָּל אִינוּן דָּרִין דְּזַמִּינִין לְמֵיתֵי לְעַלְמָא. וְכֵן לְמשֶׁה, דִּכְתִיב (דברים לד, א): וַיַּרְאֵהוּ ה׳ אֶת כָּל הָאָרֶץ״, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ כָּל דָּרִין דְּעַלְמָא, וְכָל אִינוּן מַנְהִיגֵי עַלְמָא, וְכָל שְׁאָר נְבִיאֵי, עַד לָא ייתוּן לְעַלְמָא.

אוּף הָכָא, וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף, חָמָא לְמֵרָחוֹק, וְאִזְדַּעְזַע, וְאָמַר מִי אֱלֹה. וְהַאי קְרָא אַשְׁלִים לְתֵרִין סִטְרִין, לְהַאי סִטְרָא, וּלְהַאי סִטְרָא. וְעַל דָּא אָתִיב יוֹסֵף וְאָמַר, בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה. וּמְנָא לָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמֵי לֵיהּ בְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא. דִּכְתִיב וְהִנֵּה הֵרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת זַרְעֶךָ. גַּם, לְאַסְגָּאָה אִינוּן דְּנָפְקִין מִנֵּיהּ כִּדְקָאֲמָרַן:

וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמַר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר וְגוֹ׳, בְּהַאי קְרָא אִית לְאִסְתַּכָּלָא בֵּיהּ, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, דְּלָא אַשְׁכְּחָן הָכָא בִּרְכָה דִּבְרִיךְ לֵיהּ לְיוֹסֵף אֶלָּא לִבְנוֹי. אִי לִבְנוֹי,

וַיְבָרֲכֵם מִבָּעֵי לֵיהּ, מַהוּ וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, וְלָא אַשְׁכְּחָן הָכָא דְּאִתְּבְּרִיךְ יוֹסֵף.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, אֶת דַּיְיקָא, כְּתִיב אֶת יוֹסֵף, בִּרְכְתָא דִּבְנוֹי הֲוָה, וְכַד אִתְּבָּרְכָן בְּנוֹי, אִיהוּ מִתְבָּרֵךְ. דִּבְרִכְתָא דִּבְנוֹי דְּבַר נָשׁ בִּרְכָתֵיהּ אִיהִי.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף, אֶת דַּיְיקָא, דְּבָרִיךְ לְאָת קַיְימָא, רָזָא דִּבְרִית דְּנָטַר יוֹסֵף, וּבְגִין כָּךְ אִקְרֵי צַדִּיק, אֶת דְּיוֹסֵף, רָזָא דִּבְרִית דְּקַיְימָא בַּהֲדֵיהּ דְּיוֹסֵף: הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ אֲבוֹתַי לְפָנָיו. הָאֱלֹהִים, דָּא רָזָא דִּבְרִית קַדִּישָׁא, קַיְימָא קַדִּישָׁא. אֲבוֹתַי לְפָנָיו, דַּיְיקָא לְפָנָיו, דְּאִינּוּן קַדְמָאֵי עִלָּאֵי, מִקַּמֵּי רָזָא דְּנָא, אַבְרָהָם וְיִצְחָק, דְּהָא מִנְּהוֹן אִתְּזָן וְיָנְקָא הַהוּא אֲתַר.

הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי, מַאי טַעְמָא זִמְנָא אָחֳרָא הָאֱלֹהִים. אֶלָּא רָזָא עִלָּאָה אִיהוּ, וְהָכָא בָּרִיךְ לְהַהוּא אֲתַר, בְּרָזָא דְּאֱלֹהִים חַיִּים, מְקוֹרָא דְּחַיֵּי, דְּמִנֵּיהּ נָפְקִין בִּרְכָאן. וּבְגִין דָּא אַדְכַּר גַּרְמֵיהּ בְּהַאי אֲתַר, וְאָמַר, הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי, בְּגִין דְּכָל בִּרְכָאן דְּנָגְדֵי מִמְּקוֹרָא דְּחַיֵּי, יַעֲקֹב נָטִיל לוֹן. וְכֵיוָן דְּנָטִיל לוֹן אִיהוּ, הַאי אֲתַר נָטַל בִּרְכָאן, וְכֹלָּא אִיהוּ תַּלְיָיא בְּדִבּוּרָא. וְעַל דָּא וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף כְּתִיב.

בְּגִין כָּךְ, בְּכָל אֲתַר דְּבִרְכָאן אִצְטְרִיכוּ לְבָרְכָא, בָּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאִתְבָּרְכָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר אִתְבָּרְכוּ אָחֳרָנִין, וְאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אִתְבָּרִיךְ בְּקַדְמִיתָא, אִינּוּן בִּרְכָאן לָא

[רכח.] (קסה–קסו ; שישי)

מִתְקַיְימִין. וְאִי תֵּימָא, הָא יַעֲקֹב דְּבָרְכֵיהּ אֲבוּהָ, וְלָא בָּרְכֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא. תָּא חֲזֵי, בְּשַׁעְתָּא דְּבָרִיךְ יִצְחָק לְיַעֲקֹב, לָא בָּרְכֵיהּ, עַד דְּבָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא. כֵּיוָן דְּבָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא, בָּרְכֵיהּ לְיַעֲקֹב. מְנָא לָן, דִּכְתִיב (בראשית כז, כז): "וַיֹּאמֶר רְאֵה רֵיחַ בְּנִי כְּרֵיחַ שָׂדֶה אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ ה'". הָכָא קַיְימָא בִּרְכָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דִּכְתִיב, אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ ה', אִתְבָּרֵךְ בְּקַיְימָא דְּבִרְכָאן, וּלְבָתַר כְּתִיב בַּתְּרֵיהּ, וְיִתֶּן לְךָ וְגוֹ'. כֵּיוָן דְּהַהוּא שָׂדֶה אִתְקַיַּים בְּקַיְימָא דְּבִרְכָאן,

דְּנָפְקֵי מִינֵּיהּ בִּרְכָאן, לְבָתַר דְּאִיהוּ אִתְקַיַּים בִּבִרְכוֹי.

כְּגַוְונָא דָּא בָּרִיךְ יַעֲקֹב בְּקַדְמִיתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבָתַר בָּרִיךְ לִבְנוֹי. תָּא חֲזֵי, בְּצַפְרָא בָּעֵי בַּר נָשׁ לְאַקְדָּמָא בִּרְכָאן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְבָתַר לִשְׁאָר בְּנֵי עָלְמָא, וְהָא אוֹקִימְנָא דִּכְתִיב בַּבֹּקֶר יֹאכַל עַד וְגוֹ׳.

וְתָא חֲזֵי, כַּד בָּעָא יַעֲקֹב לְבָרְכָא לְאִינּוּן בְּנֵי יוֹסֵף, חָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְּזַמִּין לְנָפְקָא מֵאֶפְרַיִם יָרָבְעָם בֶּן נְבָט. פָּתַח וְאָמַר, מִי אֱלֹהּ. מַשְׁמַע דְּאָמַר בַּעֲבוּדָה דָּא דְּסִטְרָא דְּעֲבוּדָה זָרָה (שמות לב, ד) ״אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל״. אֶלָּא רָזָא אִיהוּ, כָּל אִינּוּן סִטְרִין דְּהַהוּא חִוְיָא בִּישָׁא, וּמִסִּטְרָא דְּהַהוּא רוּחַ מְסָאֲבָא הַהוּא חִוְיָא. וְאִית מַאן דְּרָכִיב עֲלֵיהּ, וְכַד מִזְדַּוְוגָן, אִקְרוֹן אֱלֹהּ. וְאִינּוּן מִזְדַּמְנִין בְּעַלְמָא, בְּכָל אִינּוּן סִטְרִין דִּלְהוֹן.

וְרוּחַ דְּקוּדְשָׁא אִקְרֵי זֹאת, דְּאִיהוּ רָזָא דִּבְרִית, רְשִׁימָא קַדִּישָׁא דְּאִשְׁתַּכַּח תָּדִיר בְּבַר נָשׁ, וְכֵן (שם טו, ב): ״זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ״, (ישעיה כה, ט): ״זֶה ה׳״. אֲבָל אִלֵּין, אִקְרוֹן אֱלֹ״ה, וְעַל דָּא כְּתִיב, אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב, (שם מט, טו): גַּם אֱלֹהּ תִּשְׁכַּחְנָה, וְאָנֹכִי רָזָא דְּזֹאת, לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ. וּכְתִיב, (איכה א, טז): ״עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה״, דְּהַהוּא חוֹבָא גָּרְמָא לוֹן לְמִבְכֵּי כַּמָּה בְּכְיִין. דָּבָר אַחֵר עַל אֵלֶּה אֲנִי, מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּאִתְיְיהִיב רְשׁוּ לְאַתַּר דָּא לְשַׁלְטָאָה עַל יִשְׂרָאֵל, וּלְחָרְבָא בֵּי מַקְדְּשָׁא, וּבְגִין דְּאִתְיְיהִיב לוֹן רְשׁוּ לְשַׁלְטָאָה, אֲנִי בוֹכִיָּה, דָּא רוּחַ קוּדְשָׁא דְּאִקְרֵי אֲנִי.

וְאִי תֵּימָא, הָא כְּתִיב (דברים כח, סט): ״אֵלֶּה דִּבְרֵי הַבְּרִית״. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּכָל אִלֵּין לָא מִתְקַיְּימִי, אֶלָּא מִגּוֹ אֱלֹהּ, דְּתַמָּן כָּל לְוָוטִין שָׁרְיָין, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא דְּאִיהוּ אָרוּר. וּבְגִין דָּא אַקְדִּים וְאָמַר אֱלֹהּ, דְּקָיְימָא לְמַאן דְּעָבַר דִּבְרֵי הַבְּרִית. (ויקרא כז, לד) ״אֵלֶּה הַמִּצוֹת אֲשֶׁר צִוָּה ה׳״, בְּגִין דְּכָל פִּקּוּדָא דְּאוֹרַיְיתָא לְאִתְדַּכָּאָה בַּר נָשׁ, וְלָא יִסְטֵי מֵאוֹרְחָא דָּא, וְיִסְתַּמַּר מִתַּמָּן, וְיִתְפְּרַשׁ מִנַּיְיהוּ. וְאִי תֵּימָא (בראשית ו, ט): ״אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ״. הָכִי הוּא וַדַּאי, דְּהָא נָפַק חָם, דְּאִיהוּ אֲבִי

כְּנַעַן, וּכְתִיב (בראשית ט, כה): ״אָרוּר כְּנָעַן״ וְאִיהוּ רָזָא דָּא דְּאֵלֶּה.

וְעַל דָּא כְּתִיב וַיֹּאמְרוּ אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל, וְכָל הַנֵּי הְתוּכָא סוֹסְפִיתָא דְּדַהֲבָא. אַהֲרֹן קָרִיב דַּהֲבָא, דְּאִיהוּ סִטְרָא דִּילֵיהּ, דְּכָלִיל אִיהוּ בְּתוּקְפָּא דְּאֶשָׁא, וְכוּלָּא חַד, וְסִטְרָא דָּא דַּהֲבָא וְאֶשָׁא. רוּחַ מְסָאֲבָא, דְּאִשְׁתַּכַּח תָּדִיר בְּמַדְבְּרָא, אַשְׁכַּח אֲתַר בְּהַהוּא זִמְנָא, לְאַתְקָפָא בֵּיהּ.

וּמַה דְּהַוּוּ יִשְׂרָאֵל דָּכְיִין מֵהַהוּא זוּהֲמָא קַדְמָאָה דְּאַטִּיל בְּעַלְמָא, דְּגָרִים מוֹתָא לְעַלְמָא, כַּד קָמוּ עַל טוּרָא דְּסִינַי, לְבָתַר אַהֲדָרוּ, וְגָרִים לוֹ כְּמִלְקַדְמִין, לְסָאֲבָא לוֹן, וּלְאִתְתַּקְפָּא עֲלַיְיהוּ. וְגָרִים לוֹן מוֹתָא, וּלְכָל עַלְמָא, לְדָרֵיהוֹן בַּתְרַייְהוּ. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (תהלים פב, ו–ז): ״אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וְגוֹ׳, אָכֵן כְּאָדָם״ וְגוֹ׳.

וְעַל דָּא כַּד חָמָא יַעֲקֹב לְיָרְבְעָם בֶּן נְבָט דְּעָבַד כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, וְאָמַר אֵלֶּה אֱלֹהֶיךָ, אִזְדַּעְזַע, וְאָמַר מִי אֵלֶּה. כַּד בָּעָא לְבָתַר לְבָרְכָא לוֹן, בָּרִיךְ לֵיהּ בָּרִיךְ לִבְנוֹי. כֵּיוָן דְּבָרִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַדְמִיתָא, לְבָתַר מֵהַהוּא אֲתַר דְּבָרִיךְ בְּקַדְמִיתָא, בָּרִיךְ לוֹן. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע וְגוֹ׳.

רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר (ישעיה לח, ב): ״וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה׳״. הָא אוּקְמוּהָ, דְּלָא לְצַלֵּי בַּר נָשׁ אֶלָּא סָמוּךְ לְכוֹתְלָא, וְלָא יְהֵא מִלָּה חָצִיץ בֵּינֵיהּ לְבֵין כּוֹתְלָא. דִּכְתִיב וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. מַאי שְׁנָא בְּכֻלְּהוּ דְּצַלֵּי צְלוֹתָא, דְּלָא כְּתִיב בְּהוּ וַיַּסֵּב פָּנָיו אֶל הַקִּיר, דְּהָא דַּי לֵיהּ דְּיֵימָא וְיִתְפַּלֵּל אֶל ה׳, דְּהָא מַאן דְּמַצְלֵי צְלוֹתָא, אִיהוּ כְּוִון דַּעְתֵּיהּ כְּדְקָא יָאוֹת, דְּהָא כְּתִיב בְּמֹשֶׁה (במדבר יא, ב): ״וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל ה׳״, ״וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֶל ה׳״ (שמות ח, ח), וְלָא כְּתִיב

[רכח:] (קסז–קסח; שַׁבַּת קֹדֶשׁ)

וַיַּסֵּב פָּנָיו. הָכָא בְּחִזְקִיָּהוּ, מַאי טַעְמָא וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, וּלְבָתַר וַיִּתְפַּלֵּל.

אֶלָּא רָזָא דִּמְלָה אִיהוּ, דְּתָנִינָן, חִזְקִיָּה בְּהַהוּא זִמְנָא לָא הֲוָה נָסִיב, וְלָא הֲוָה לֵיהּ אִנְתּוֹ, וְלָא אוֹלִיד בְּנִין, מַה כְּתִיב, (ישעיה לח) וַיָּבֹא אֵלָיו וְגוֹ׳ כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה,

וְתָנִינָן כִּי מֵת אַתָּה בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלָא תִחְיֶה בָּעוֹלָם הַבָּא. מַאי טַעְמָא, בְּגִין דְּלָא אוֹלִיד בְּנִין.

דְּכָל מַאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל לְאוֹלָדָא בְּנִין בְּהַאי עַלְמָא, לָא מִתְקַיֵּים בְּעַלְמָא דְאָתֵי, וְלָא יְהֵא לֵיהּ חוּלָקָא בְּהַהוּא עַלְמָא. וְאִתְתָּרְכַת נִשְׁמָתֵיהּ בְּעַלְמָא, וְלָא אַשְׁכָּחַת נַיְיחָא בְּאַתַר דְּעַלְמָא. וְדָא הוּא עוֹנָשָׁא דִּכְתִיב בְּאוֹרַיְיתָא (ויקרא כ, כ): "עֲרִירִים יָמֻתוּ", וּמִתַּרְגְּמִינָן בְּלָא וְלָד. בְּגִין דְּמַאן דְּאִיהוּ בְּלָא וְלַד, כַּד אָזִיל בְּהַהוּא עַלְמָא, מִית הוּא תַּמָּן. מִית בְּעַלְמָא דֵּין, וּבְעַלְמָא דְאָתֵי. וְעַל דָּא כְּתִיב כִּי מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא דִּשְׁכִינְתָּא לָא שַׁרְיָא עֲלוֹי כְּלָל, כְּדֵין כְּתִיב וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר. אוֹלִיפְנָא דְּשַׁוִּי רַעְיוֹנוֹי, וְכַוִּון אַנְפּוֹהִי לְמֵיסַב אִתְּתָא, בְּגִין דְּתִשְׁרֵי עֲלוֹי שְׁכִינְתָּא, רָזָא דְּקִיר.

וּבְגִין כָּךְ כְּתִיב לְבָתַר, וַיִּתְפַּלֵּל אֶל ה', מִכָּאן אוֹלִיפְנָא, דְּמַאן דְּאִית בֵּיהּ חוּבָא, וּבָעֵי לְמִבְעֵי רַחֲמֵי עֲלוֹי, יְכַוֵּין אַנְפּוֹי וְרַעְיוֹנוֹי, לְאַתְקָנָא גַּרְמֵיהּ מֵהַהוּא חוּבָא, וּלְבָתַר יִבְעֵי צְלוֹתָא. כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (איכה ג, מ): "נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה" בְּקַדְמִיתָא, וּלְבָתַר וְנָשׁוּבָה. אוּף הָכָא, כֵּיוָן דְּיָדַע חִזְקִיָּהוּ חוֹבֵיהּ, מַה כְּתִיב וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר, שַׁוִּי אַנְפּוֹי לְאַתְקָנָא לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, דְּהָא לְגַבֵּי אֲתַר דָּא חָב.

בְּגִין דִּשְׁכִינְתָּא כָּל נוּקְבֵי דְעַלְמָא קַיְימִין בְּסִתְרָהָא. מַאן דְּאִית לֵיהּ נוּקְבָא, שַׁרְיָא אִיהִי לְגַבֵּיהּ, וּמַאן דְּלֵית לֵיהּ, לָא שַׁרְיָא לְגַבֵּיהּ. וְעַל דָּא אַתְקִין גַּרְמֵיהּ לְגַבָּהּ לְאַתְקָנָא, וְשַׁוִּי עֲלֵיהּ לְאִתְנַסְּבָא, וּלְבָתַר וְיִתְפַּלֵּל אֶל יְיָ.

קִיר, דָּא הוּא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, וְדָא שְׁכִינְתָּא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (יהושע ג, יא): "הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ". קִיר, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (ישעיה כב, ה): "מְקַרְקַר קִר וְשׁוֹעַ". קִרְקוֹרָא וּנְהִימָא דְּקִיר, דְּאִיהוּ אֲדוֹן, כַּד אִתְחָרִיב בֵּי מַקְדְּשָׁא, כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (ירמיה לא, יד): "רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ", וְהָא אוֹקִימְנָא. וּבְגִין כָּךְ וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר.

תָּא חֲזֵי, בְּצִלּוֹתָא מַה כְּתִיב (ישעיה לח, ג): "אָנָּא יְיָ זְכָר נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ", רָמַז הָכָא, דְּנָטַר בְּרִית קַדִּישָׁא, וְלָא סָאִיב לֵיהּ, וְנָטַר

לֵיהּ כְּדְקָא יְאוּת. כְּתִיב הָכָא הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ, וּכְתִיב הָתָם (בראשית יז): הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָּמִים וְאֶתְּנָה בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶיךָ, דְּנָטַר בְּרִית קַדִּישָׁא כְּדְקָא יְאוּת. בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם, דְּאִתְכַּוַּון בְּכָל אִינּוּן רָזֵי מְהֵימְנוּתָא דִּכְלִילָן בֶּאֱמֶת.

וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי, דְּסָמַךְ גְּאוּלָה לִתְפִלָּה, וְהָא אוּקִימְנָא. וְהָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דְּאִתְכַּוַּון לְיַחֲדָא יְחוּדָא כְּדְקָא יְאוּת. וּבְגִין כָּךְ, וַיְבָרְכֵהוּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָּדוֹל, דְּלֵית תַּרְעָא דְּקָיְימָא קַמֵּי דְּמִעִין. גְּאוּלָה, דָּא הוּא מַלְאָךְ הַגּוֹאֵל, דְּדָא אִיהוּ דְּאִשְׁתַּכַּח בְּכָל פֻּרוּקָא דְּעַלְמָא, וְהָא אוּקִימְנָא.

הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כֵּיוָן דְּבָרִיךְ יַעֲקֹב וְאִתְכַּוַּון מִתָּתָא לְעֵילָא, כְּדֵין אַמְשִׁיךְ מֵעֵילָא לְתַתָּא, דִּכְתִיב הָאֱלֹהִים הָרוֹעֶה אוֹתִי, כֵּיוָן דְּאִיהוּ נָטִיל, יָהִיב בִּרְכָאן לְהַאי אַתַּר, כֵּיוָן דְּאַמְטֵי בִּרְכָאן לְהַאי אַתַּר, כְּדֵין פָּתַח וְאָמַר הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל וְגוֹ׳.

פָּתַח וְאָמַר (מלכים א ח): כִּי הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׂי כְּנָפַיִם אֶל מְקוֹם הָאָרוֹן וְגוֹ׳. תָּא חֲזֵי, כְּרוּבִים בְּאָת וּבְנִיסָא הֲווּ קָיְימֵי, תְּלַת זִמְנִין בְּיוֹמָא הֲווּ פָּרְשֵׂי גַּדְפֵּיהוֹן, וְסָכְכֵי עַל אֲרוֹנָא לְתַתָּא, דִּכְתִיב פּוֹרְשֵׂי כְּנָפַיִם, פְּרוּשֵׂי לָא כְּתִיב, אֶלָּא פּוֹרְשֵׂי.

וְתָא חֲזֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד לְתַתָּא כְּגַוְונָא דִּלְעֵילָא, כְּרוּבִים, דִּיוּקְנָא דִּלְהוֹן כְּחֵיזוּ רַבְיָין, וְקָיְימִין תְּחוֹת הַאי אַתַּר, מִימִינָא וּמִשְּׂמָאלָא, וְאִלֵּין אִתְבָּרְכָן בְּקַדְמִיתָא מֵהַנְהוּ בִּרְכָאן דִּנְגִדָן מֵעֵילָא, וּמֵהָכָא נַגְדֵי בִּרְכָאן לְתַתָּא.

וְעַל דָּא כְּתִיב, הַמַּלְאָךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע. אוֹתִי, דְּנָטִיל בִּרְכָאן מִגַּוְונִין דִּלְעֵילָא, וְכֵיוָן דְּאִיהוּ נָטִיל, יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים, דָּא רָזָא דִּכְרוּבִים, דְּמִנַּייְהוּ נָגְדֵי

הודפס לזכות

בן ציון בן שרה נ"י

וצ'רנה בת מרים

ליפשה תחי'

לרפואה שלימה

ומהירה ונחת דקדושא

מכל יוצאי חלציהם

אמן כן יהי רצון.

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת חיי שרה

יח	יום ראשון	**תחילת מחזור ב' של לימוד משניות** עלות השחר (72 דק) ... 4:51 | סו"ז תפילה ..... 9:35 נץ החמה ..... 6:03 | חצות היום ..... 11:22 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:56 | שקיעה ..... 4:40 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:42 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:53	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים נו **ירושלמי:** נדרים טו **תוספתא:** אהלות י **נ"ך:** זכריה ח **משניות:** ברכות א **זהר:** חלק ג עמ' קנה-קנו	9
יט	יום שני	עלות השחר (72 דק) ... 4:52 | סו"ז תפילה ..... 9:36 נץ החמה ..... 6:04 | חצות היום ..... 11:22 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:56 | שקיעה ..... 4:39 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:43 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:52	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים נז **ירושלמי:** נדרים טז **תוספתא:** אהלות יא **נ"ך:** זכריה ט **משניות:** ברכות ב **זהר:** חלק ג עמ' קנז-קנח	10
כ	יום שלישי	עלות השחר (72 דק) ... 4:52 | סו"ז תפילה ..... 9:36 נץ החמה ..... 6:04 | חצות היום ..... 11:22 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:57 | שקיעה ..... 4:38 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:43 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:51	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים נח **ירושלמי:** נדרים יז **תוספתא:** אהלות יב **נ"ך:** זכריה י **משניות:** ברכות ג **זהר:** חלק ג עמ' קנט-קס	11
כא	יום רביעי	עלות השחר (72 דק) ... 4:53 | סו"ז תפילה ..... 9:37 נץ החמה ..... 6:05 | חצות היום ..... 11:22 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:57 | שקיעה ..... 4:38 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:44 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:51	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים נט **ירושלמי:** נדרים יח **תוספתא:** אהלות יג **נ"ך:** זכריה יא **משניות:** ברכות ד **זהר:** חלק ג עמ' קסא-קסב	12
כב	יום חמישי	עלות השחר (72 דק) ... 4:54 | סו"ז תפילה ..... 9:37 נץ החמה ..... 6:06 | חצות היום ..... 11:22 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:58 | שקיעה ..... 4:37 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:44 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:50	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים ס **ירושלמי:** נדרים יט **תוספתא:** אהלות יד **נ"ך:** זכריה יב **משניות:** ברכות ה **זהר:** חלק ג עמ' קסג-קסד	13
כג	יום שישי	עלות השחר (72 דק) ... 4:55 | סו"ז תפילה ..... 9:37 נץ החמה ..... 6:07 | חצות היום ..... 11:22 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:58 | שקיעה ..... 4:36 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:45 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:49 **הדלקת נרות** (40 דק): 3:56 (20 דק): 4:16	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים סא **ירושלמי:** נדרים כ **תוספתא:** אהלות טו **נ"ך:** זכריה יג **משניות:** ברכות ו **זהר:** חלק ג עמ' קסה-קסו	14
כד	שב"ק	**שבת קודש פרשת חיי שרה, מברכין חודש כסליו** עלות השחר (72 דק) ... 4:56 | סו"ז תפילה ..... 9:38 נץ החמה ..... 6:08 | חצות היום ..... 11:23 סו"ז קר"ש - מג"א ... 7:59 | שקיעה ..... 4:36 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:45 | צה"כ לשיטת ר"ת ... 5:49 **מוצש"ק לשיטת ר"ת: 5:49**	**לימוד יומי:** **בבלי:** זבחים סב **ירושלמי:** נדרים כא **תוספתא:** אהלות טז **נ"ך:** זכריה יד **משניות:** ברכות ז **זהר:** חלק ג עמ' קסז-קסח	15

המולד יהיה ביום חמישי בשעה 1, 38 דקות ו-9 חלקים

אָדָם שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנַת חֲכָמִים – הוּא זוֹכֶה לְחַיִּים מְאֻשָּׁרִים !

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)